

Laereveld

Zemst, Vlaams-Brabant

2023E116

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

BUREAUONDERZOEK

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

A. Schoups

ERKEND ARCHEOLOOG:

A. Schoups (OE/ERK/Archeoloog/2020/00015)

© Vlaams Erfgoed Centrum VEC, Geel, 2023

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bv. Vlaams Erfgoed Centrum bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Samenvatting van het reeds uitgevoerd onderzoek	5
2. Advies op basis van de resultaten van het reeds uitgevoerd onderzoek	7
BIBLIOGRAFIE	8
BIJLAGE	9

INLEIDING

De initiatiefnemer plant natuurherstelwerken in het natuurgebied Laereveld te Zemst. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 107275m², terwijl de oppervlakte van de geplande bodemingrepen ongeveer 5230m² bedraagt.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone die bestemd is als agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000m² bedraagt, de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000m² bedraagt en de aanvrager publieksrechtelijk is.

Het Vlaams Erfgoed Centrum (VEC) is aangesteld om een archeologienota op te stellen, die in de eerste plaats zal bestaan uit een bureaustudie, met het oog op een advies zoals uitgesteld vooronderzoek, een opgraving en/of werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

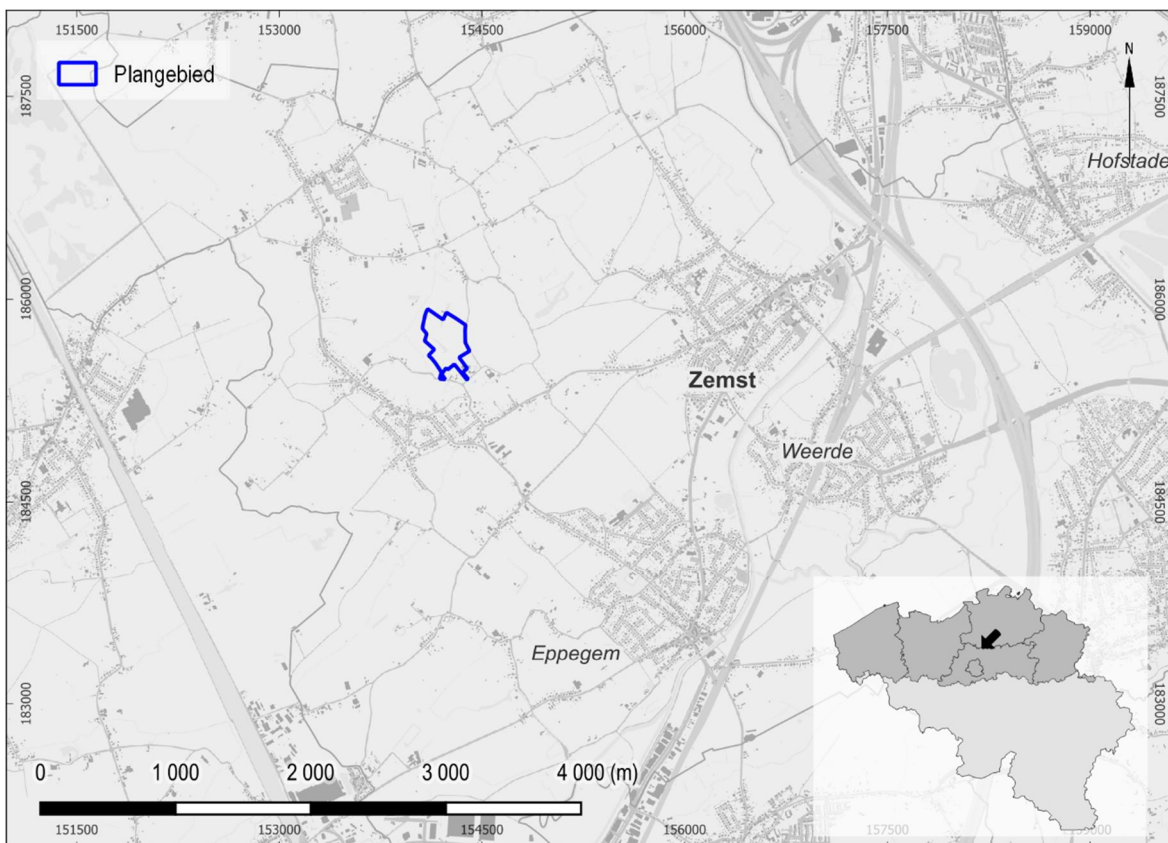
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

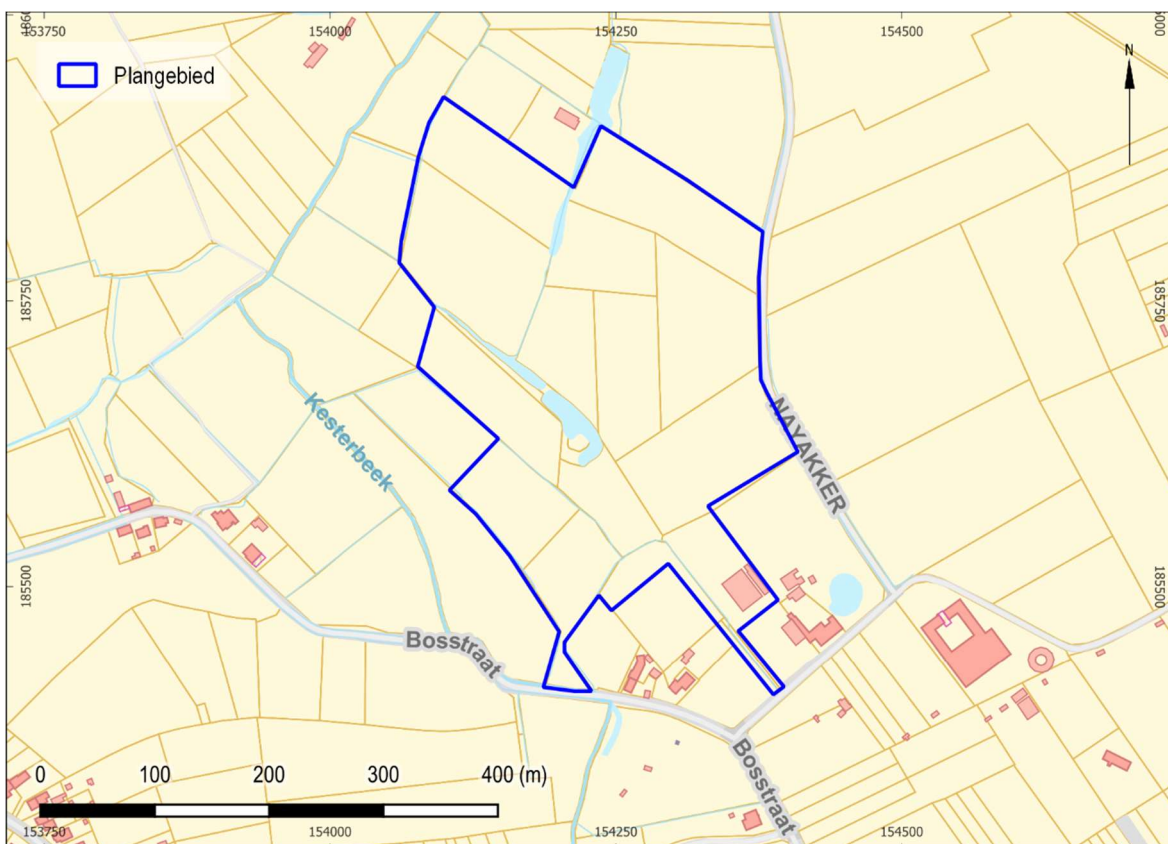

Projectcode	2023E116
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2015/00071
Locatie Plangebied	Natuurgebied Laereveld, Bosstraat 48 te Zemst Figuur 1
Kadastrale gegevens	Gemeente Zemst, afdeling1/Zemst, sectie D, nummers 29M, 30A2, 26, 34B, 22, 25, 21M, 21B, 21B2, 21Z, 21M2, 21L2.
Coördinaten	154.101,2 – 185.925,9 154.389,0 – 185.403,2
Oppervlakte plangebied	107275m ²
Oppervlakte bodemingrepen	Circa 5230m ²
Plannen initiatiefnemer	Natuurherstelwerken

Figuur 1: Situering van projectgebied in ruime omgeving op de GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied op de GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Samenvatting van het reeds uitgevoerd onderzoek

Deze bureaustudie werd uitgevoerd naar aanleiding van de geplande natuurherstelwerken in het gebied Laereveld, tussen de Bosstraat, Nayakker en de Kesterbeek.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende ingrepen.

Aard ingreep	Afmetingen	Diepte
Poel 1	386m ²	Tot 1,8m -mv
Poel 2	492m ²	Tot 1,8m -mv
Poel 3	340m ²	Tot 1,5m -mv
Poel 4	503m ²	Tot 1,5m -mv
Poel 5	365m ²	Tot 1,5m -mv
Educatieve vijver	415m ²	Tot 1,8m -mv
Gracht 1	5,33m breed	Tot 60cm -mv
Gracht 2	2x 5m breed	Tot 1,5m -mv
Gracht 3	2x 10m breed	Tot 1,1m -mv
Gracht 4	2x 6m breed	Tot 1,5m -mv

Het plangebied is in de Zandleem- en leemstreek gelegen, tussen de Zennevallei in het oosten en een heuvelrug in het zuidwesten. Net ten westen ervan stroomt de Kesterbeek. Het gebied situeert zich op de overgang van een alluviale bodem nabij de beek naar een matig natte podzolachtige bodem in het oosten. De jongste Tertiaire afzettingen behoren tot de Formatie van Maldegem en werden tijdens het Weichseliaan bedekt door fluviaatiele afzettingen. Eveneens tijdens het Weichseliaan werden eolische afzettingen afgezet in de omgeving. Nabij de Kesterbeek werden deze eolische afzettingen tijdens het Holoceen opnieuw bedekt door fluviaatiele afzettingen. In het oosten kan dus een erg natte zandleembodem zonder profiel verwacht worden, terwijl meer naar het centrum en het oosten de bodem droger wordt en een sterk gevlekte B-horizont verwacht kan worden.

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kunnen binnen het plangebied archeologische resten vanaf het Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan of direct onder het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kunnen tevens voorkomen vanaf de basis van het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de basis van het maaiveld of vanaf de B-horizont, indien deze aanwezig is.

De landschappelijke ligging van het plangebied is gunstig voor de verwachting aan een eventuele steentijd artefactensite. Doordat de bodem in het westen van het gebied erg nat is, is de verwachting aan eventuele nederzettingssporen vanaf het Neolithicum in die zone eerder laag. Sporen en resten van andere activiteiten kunnen echter niet uitgesloten worden. Meer naar het oosten is de bodem droger en kunnen ook nederzettingssporen voorkomen.

In de omgeving van het plangebied is amper één melding gekend van een vondst uit de Steentijd. Het gaat om een mesolithische kling die bij toeval gevonden werd. Het gebrek aan andere vondsten is vermoedelijk een gevolg van een gebrek aan onderzoek in de omgeving. Sporen en resten uit de Metaaltijden zijn enkel uit de ruimere omgeving gekend, maar op ongeveer een kilometer ten zuidwesten van het plangebied werden wel sporen en resten uit

de Midden Romeinse Tijd opgegraven. Op ongeveer 4,5km ten zuidoosten van het plangebied was ook een Romeinse vicus gelegen.

Volgens de historische kaarten was het plangebied tijdens de Nieuwe Tijd niet bebouwd. In het zuidwesten van het gebied was wel een cirkelvormige structuur, omgeven door een gracht aanwezig. Mogelijk gaat het om een zogenaamd pestbosje.

Binnen het plangebied zijn, buiten de bebouwing in het zuidoosten, geen gekende verstoringen aanwezig. Eventuele archeologische sporen en resten werden dus mogelijk goed bewaard. De geplande ingrepen betreffen het graven van vijf nieuwe poelen en een educatieve vijver en het afschuinen van de oevers van vier bestaande grachten. Het gaat telkens om ingrepen met een eerder beperkte oppervlakte verspreid over het terrein. De oppervlakte van de poelen varieert tussen 340m² en 503m². Terwijl het afschuinen van de oevers van de grachten over lange smalle stroken van 5m tot maximum 10m breed gaat, waarbij de totale oppervlakte telkens onder de 1000m² blijft. Door de beperkte oppervlakte van de verschillende zones, zouden eventuele sporen en resten niet in een grotere context geplaatst kunnen worden, waardoor de kenniswinst van verder onderzoek eerder laag ingeschat kan worden. Bovendien vinden de ingrepen voornamelijk plaats in het natte deel van het plangebied. Dit betekent dat de verwachte kenniswinst van verder archeologisch onderzoek naar alle waarschijnlijkheid niet zal opwegen tegen de kosten van het onderzoek.

2. Advies op basis van de resultaten van het reeds uitgevoerd onderzoek

Op basis van bovenstaande gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van projectgebied in ruime omgeving op de GRB-basiskaart (© geopunt)	4
.....	
Figuur 2: Situering projectgebied op de GRB-basiskaart (© geopunt).....	4

